

Numer specjalny czasopisma „die BG“ z okazji jubileuszu: „Stulecie prac naukowo-badawczych Stowarzyszeń Zawodowych“, maj 2005 roku

Krótkie podsumowanie treści

Branżowe Stowarzyszenia Zawodowe (BG), zarządzające ustawowym ubezpieczeniem wypadkowym w Niemczech, obchodzą w roku 2005 jubileusz: „Stulecie prac naukowo-badawczych Stowarzyszeń Zawodowych“. Z tej okazji majowy numer czasopisma „die BG“ poświęcono głównie tej tematyce. Stowarzyszenia Zawodowe wspierają skutecznie i efektywnie swoje działania w zakresie prewencji i rehabilitacji, wykorzystując precyzyjnie dopasowane badania. Poza ciekawymi informacjami dotyczącymi rozwoju prac naukowo-badawczych w kontekście historycznym, przedstawiono główne kwestie poruszane przez Stowarzyszenia Zawodowe, strategie ich badań oraz sposób wykorzystania wyników badań w praktyce, przytaczając aktualne i praktyczne przykłady.

Od redakcji

J. Breuer

Strona 217

Stulecie prac naukowo-badawczych Stowarzyszeń Zawodowych – Zarys historyczny i perspektywy

Zespół autorski

Powyższe opracowanie stanowi przegląd podstawowych zagadnień dotyczących badań prowadzonych przez Stowarzyszenia Zawodowe od ich początku przed stu laty po dzień dzisiejszy i naświetla nowe wyzwania stawiane Stowarzyszeniom Zawodowym. Dzięki tym badaniom widać wyraźnie, jak bardzo rozwój techniczny oraz zmiany w świecie pracy wpłynęły – i nadal jeszcze wpływają – na tematy jak i zagadnienia prac naukowo-badawczych. Z drugiej strony widać także, jak ścisły jest związek między niemal wszystkimi działaniami naukowo-badawczymi Stowarzyszeń Zawodowych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz rehabilitacji. Ponieważ przedstawienie w zarysie wszystkich obszarów badawczych i dziedzin merytorycznych w kontekście ich historycznego rozwoju nie jest możliwe, główną uwagę skupiono na tematach o charakterze wzorcowym, opisując je od podstaw oraz przedstawiając istotne wyniki badań a także przyszłe wyzwania w tym zakresie.

Strona 220

Właściwości i założenia prac naukowo-badawczych Stowarzyszeń Zawodowych

K. Meffert, M. Rentrop

Opracowanie traktuje o problematyce badań jako o narzędziu realizacji ustawowego zadania oraz jako o polu działań samorządowych Stowarzyszeń Zawodowych. Ponadto naświetla ono problematykę badań, a szczególnie badań w zakresie bezpieczeństwa i ochrony pracy, z różnych perspektyw polityki. Opracowanie informuje także o aktualnych wytycznych Stowarzyszeń Zawodowych dotyczących badań prewencyjnych, które zawierają m.in. cele i specyfikę prac naukowo-badawczych Stowarzyszeń Zawodowych, oraz ich kluczowe zagadnienia i priorytety.

Strona 237

Instytut Bezpieczeństwa Pracy Stowarzyszeń Zawodowych - BGIA

K. Meffert i inni

Powyższa praca omawia rozwój instytutu BGIA od jego zarania po dzień dzisiejszy. W oparciu o przykłady naświetla zakres jego działania oraz sposoby realizacji tematów

Strona 242

będących przedmiotem badań. Niektóre projekty badań zilustrowano następującymi przykładami: zagrożenia dróg oddechowych w zawodzie fryzjera, ergonomia stanowisk pracy w zawodach krawieckich, nowoczesne technologie w zakresie bezpieczeństwa, zagrożenia hałasem na stanowiskach pracy w budownictwie oraz poprawa warunków pracy w centrach telefonicznych (Call Center).

Instytut Pracy i Zdrowia Stowarzyszeń Zawodowych - BGAG

Strona 249

B. Pfeiffer i inni

Opracowanie daje przegląd w zakresie zadań realizowanych podczas badań BGAG oraz ich specyfiki, a także ich rozwój na przestrzeni czasu. Na przykładzie konkretnych projektów naukowo-badawczych uwidocznił interdyscyplinarny charakter podejścia instytutu do opracowywanych zagadnień. Dotyczy to głównie aktualnego projektu: „Jakość działań prewencyjnych – Skuteczność i opłacalność świadczeń prewencyjnych branżowych Stowarzyszeń Zawodowych“. W opracowaniu przedstawiono fazy projektu, cele oraz zakres badań a także stosowane metody.

**Instytut Naukowy Medycyny Pracy Stowarzyszeń Zawodowych –
Instytut przy Uniwersytecie w Bochum – BGFA**

Strona 255

T. Brüning i inni

Opracowanie opisuje historyczny rozwój instytutu BGFA oraz jego pozycję jako instytutu Stowarzyszeń Zawodowych i Instytutu przy Uniwersytecie w Bochum. Przedstawiono pięć Centrów Kompetencji, utworzonych w roku 2003, jak również główną tematykę ich badań. Na konkretnych przykładach przedstawiono zadania i projekty naukowe instytutu; wśród nich znalazły się: prewencja alergii na lateks, gruczolakorak nosa spowodowany zapyleniem pyłem drzewnym, wdrożenie wyników badań medycyny pracy do praktyki na przykładzie bitumów, wczesne rozpoznawanie raka pęcherza moczowego, monitoring biologiczny w zastosowaniu wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych oraz usprawniona diagnostyka, zapewniająca wczesne rozpoznawanie chorób.

**Wspieranie prac naukowo-badawczych przez Federację
Stowarzyszeń**

Strona 263

V. Giegerich, J. Herrmann i inni

Opracowanie przedstawia podstawy i warunki wspierania prac naukowo-badawczych przez Federację Stowarzyszeń Zawodowych (HVBG). Informuje również o podziale środków przeznaczanych na badania, przedstawia strukturę finansową, zakres środków finansowych oraz rozwój funduszu na cele naukowo-badawcze. Za pomocą wybranych przykładów zobrazowano szeroki wachlarz tematyczny wspieranych badań: wczesne rozpoznawanie zawodowych chorób skóry, wczesne rozpoznawanie chorób nowotworowych spowodowanych działaniem azbestu, rehabilitacja w przypadkach azbestozy, zależność między dawką a działaniem leku w przypadku chorób kręgosłupa – studium przypadku, zaburzenia psychiczne po wypadkach przy pracy oraz rozwój prac nad symulatorem jazdy.

Instytut Badań Materiałów Niebezpiecznych – IGF

Strona 269

D. Dahmann

Artykuł przedstawia 75-letnią historię instytutu IGF, działającego przy Stowarzyszeniu Zawodowym Pracowników Górnictwa. Opisuje też główne zadania instytutu jako jednostki naukowo-badawczej i szkoleniowej oraz informuje o niektórych pracach badawczych, głównie z zakresu materiałów niebezpiecznych.

Centrum Techniki Bezpieczeństwa Pracy

Strona 271

R. Ebenig

Opracowanie przedstawia przynależność organizacyjną placówki do Stowarzyszenia Zawodowego Pracowników Budowlanych w Nadrenii i Westfalii oraz metody jej pracy. Na przykładzie projektu badawczego „Odzież ochronna, odporna na wpływy atmosferyczne w pracy na budowie“ opisano metody stosowane w pracach naukowo-badawczych.

Instytut Badań Wypadków Elektrycznych

Strona 272

J. Jühling

Artykuł przedstawia historię, metody pracy i główne zagadnienia Instytutu Badań Wypadków Elektrycznych działającego przy Stowarzyszeniu Zawodowym Mechaników Precyzyjnych i Elektrotechników.

Towarzystwo Badawcze Bezpieczeństwa Systemowego i Medycyny Pracy - FSA

Strona 273

S. Radandt

Przegląd struktury organizacyjnej, zakresu kompetencji i odpowiedzialności FSA jako związku użyteczności publicznej. Przedstawiono również cele, zadania i główne zagadnienia poruszane przez Towarzystwo.

Działalność naukowo-badawcza Stowarzyszeń Zawodowych

Strona 274

Zespół autorski

Realizując swoje prace naukowo-badawcze, Stowarzyszenia Zawodowe nie tylko korzystają ze wspólnie prowadzonych i finansowanych przez Federację Stowarzyszeń placówek, lecz współpracują także z innymi instytucjami naukowymi oraz zakładami pracy. Opracowanie podaje kilka przykładów ich prac naukowo-badawczych. Dotyczą one szczególnie tych kwestii, które są typowe dla rodzajów zagrożeń i branż. Główne zagadnienia badań koncentrują się wokół następujących branż: górnictwo, przemysł minerałów niemetalowych, przemysł metalowy, elektrotechnika, chemia, środki spożywcze i gastronomia, gospodarka budowlana, handel, komunikacja i służba zdrowia.

**Komórki macierzyste - Inteligentne implantaty - Telemedycyna
Aktualne projekty naukowo-badawcze prowadzone przez kliniki
Stowarzyszeń Zawodowych – Wybór**

Strona 284

Zespół autorski

Praca daje przegląd projektów naukowo-badawczych realizowanych w dziewięciu Klinikach Chorób Zawodowych i Urazów Powypadkowych na terenie całego kraju. Spośród wielu projektów wybrano i opisano w skrócie następujące przykłady: leczenie ciężko rannych pacjentów z urazami wielonarządowymi, pomiary gęstości tkanki kostnej po złamaniach, inteligentne implantaty, folie wchłaniające do opatrywania ran, nowe kości wytwarzane z własnych komórek macierzystych, hodowla tkanek chrzęstnych i ich transplantacja, jakość konserwowanych przeszczepów kości, orteza stabilizująca staw skokowy, deformacje tkanek miękkich kręgosłupa i telerehabilitacja w przypadkach ślepoty korowej.

Udział Stowarzyszeń Zawodowych w pracach naukowo-badawczych dotyczących zakładów „Wismut”

Strona 291

D. Koppisch, H. Otten

Po zjednoczeniu Niemiec w roku 1990 branżowe Stowarzyszenia Zawodowe przyjęły

na siebie także obowiązek kompensacji strat poniesionych przez osoby z chorobami zawodowymi, które zatrudniały zakłady pracy byłej NRD. Jak się okazało, szczególnie problem stanowią choroby osób, które pracowały przy wydobywaniu rudy uranu w zakładach „SDAG Wismut”. Opracowanie pokazuje w skrócie wyniki prac naukowo-badawczych i ich wykorzystanie przez Stowarzyszenia Zawodowe.

**Prace naukowo-badawcze Stowarzyszeń Zawodowych
w zakresie bezpieczeństwa i ochrony pracy w kontekście
krajowym i międzynarodowym**

Strona 293

D. Reinert, K. Meffert

Czy robimy, co trzeba? Czy w pracach naukowo-badawczych w zakresie bezpieczeństwa i ochrony pracy wyznaczamy prawidłowe priorytety na przyszłość? Jak prezentują się prace naukowo-badawcze Stowarzyszeń Zawodowych na tle badań prowadzonych w kraju i na świecie? Skromną odpowiedzią na te pytania jest powyższe opracowanie, prezentujące międzynarodowe badania dotyczące priorytetów w pracach naukowo-badawczych w zakresie bezpieczeństwa i ochrony pracy oraz analizę prawie 1.000 projektów naukowo-badawczych dziewięciu instytucji z ośmiu krajów zamierzonych w roku 2003.

Inicjatywa Zdrowie i Praca (IGA)

Strona 298

F. Jahn

Od połowy lat dziewięćdziesiątych XX w. istnieje współpraca między federacją HVBG, jako przedstawiciela Ubezpieczenia Wypadkowego, i Federalnego Związku Zakładowych Kas Chorych, mająca na celu profilaktykę w zakresie przeciwdziałania chorobom zawodowym oraz promocję zdrowia w zakładach pracy. W ramach tej inicjatywy przeprowadzono serię projektów. Praca przedstawia jeden projekt dotyczący zaburzeń psychicznych.

**Studia i projekty Komisji ds. ochrony pracy i jej standardów
(KAN)**

Strona 299

J. Lambert

Komisja KAN to forum, w którym przedstawiciele państwa, partnerów socjalnych, instytucji ubezpieczenia wypadkowego oraz Niemieckiej Organizacji Normalizacyjnej DIN mogą porozumieć się, w sprawie norm i standardów we wszystkich dziedzinach ochrony pracy. Powyższa praca opisuje strukturę organizacyjną oraz metody pracy tej jednostki, szczególnie zaś pod kątem realizacji projektów oraz sporządzania ekspertyz dotyczących prac normalizacyjnych.

**Nowe zadanie naukowe Wyższej Szkoły Zawodowej
Bonn-Rhein-Sieg, Specjalność Ubezpieczenia społeczne**

Strona 300

G. Sokoll

W roku 2003 Stowarzyszenia Zawodowe we współpracy z Wyższą Szkołą Zawodową Bonn-Rhein-Sieg sfinalizowały sprawę wyższego kształcenia zawodowego, wprowadzając kierunek studiów kończący się stopniem Bachelor (inżyniera), przysposabiający do pełnienia wyższych funkcji administracyjnych. Praca prezentuje organizację i profil kształcenia na tym kierunku.

Further information:

info@dguv.de and www.dguv.de